

Iz listov

— I Obupni klci iz vrst javnih nameščen-
cev in upokojencev postajajo čedalje glas-
nejši! Ali ni pri nas nobenega razumevanja
več zato, da mora biti tudi duševno delo pla-
čano? Narodne skupščine ni, senata ni, pač
pa imamo senatorje in senatorji prejema-
jo dnevnice. Ali se ti gospodje ne morejo prav
nič zamisliti v položaj nameščenjskih družin
tedaj, ko vsak mesec pospravijo svoje dne-
vnice? »Nova doba« 7. februarja.

— I »Slovenec« z dne 5. II. prinaša pod
naslovom »Pripombe k bodoči preosnovi ljud-
skega šolstva« daljši članek, iz katerega po-
snemamo tudi sledeče: Če se res bližamo av-
tonomiji Slovenije, potem je dobro, če premi-
slimo, kako bi bilo v bodoči samoupravni Slo-
veniji treba preurediti in izboljšati naše šol-
stvo. V ta namen se moramo poglobiti v prvi
vrsti v naš sedanji šolski zakon iz leta 1929,
ki je in naj bi bil nekakšni kazipot vsemu našemu
delu. — Znano je, da je ta zakon uveljavil
diktatorski režim in pri njega sestavi ni so-
delovalo zastopstvo ljudstva, še manj učiteljs-
tvo in Cerkev. Zato se pač ne bomo čudili,
da ne ustreza želji zgoraj naštetih činiteljev,
ki bi bili pač poklicani, da stavijo svoje pred-
loge in ga tudi odobri. Prepričani smo, da bi
se ostrine lahko dale omiliti s pripadajočim
pravilnikom, a pravilnik še po 11 letih kljub
stalnim obljubam ni zagledal belega dne.

— I »Pripombe k bodoči preosnovi ljud-
skega šolstva« je naslov daljše razprave v
»Slovenec« z dne 6. februarja, v kateri je tudi
tole: Pozabit ne smemo še na nekaj važ-
nega. Cerkev in staršem je treba dati sood-
ločujoč vpliv pri urejanju našega šolstva.
— Država naj se zaveda, da bo le takrat moč-
na, če bo imela tudi dobre katoličane, kajti
za katoličana je patriotizem in zvestoba do
države dolžnost, ki ga veže v vesti. Dobri
katoličani — dobri in zvesti državljani! Cer-
kev je vedno vzgajala državljanov najboljše držav-
ljane. — Člani današnjih krajevnih šolskih
odborov so oziroma bi naj bili nekoliko za-
stopniki staršev. Vprašajmo pa se, koliko
vpliva in koliko pravic imajo? Če smo odkriti,

moramo priznati, da imajo samo dolžnosti.
No, eno pravico imajo, da skupno z upravi-
teljem šole sestavijo po enkrat na leto šolski
proračun, pa še pri tem jim višja oblast več-
krat prekriža načrte. Kar pa se tiče notranjega
ustroja šole in pouka, tam pa nimajo nobene
možnosti, da sodelujejo pri preosnovi šolstva
in da se mu nudi tudi soodločanje pri bodoči
prosvetni samoupravi. Treba bo pač misliti
tudi na to, ker bo drugače vsa preosnova šla
na trhlih nogah. — Nujno potrebno bi bilo,
ustanoviti Prosvetno zbornico, kajti šole te-
daj smemo upati, da se bodo razna prosvetna
vprašanja reševala tako, kakor je treba. — Če
bomo pri naši bodoči preosnovi šolstva do-
segli harmonično sodelovanje prosvetne upra-
ve, ljudstva, Cerkev in učiteljstva, šole potem
bomo lahko zadovoljni.

— I Nemške šole in učitelji v Jugoslaviji.
»Deutsches Volksblatt« (Novi Sad) je napisal
nekaj misli o prosvetno šolskih razmerah
nemške manjšine v naši državi. V članku
pravi, da so bila te dni spopolnjena učiteljska
mesta na nemških manjšinskih oddelkih os-
novnih šol. Potem pravi, da so v 33 občinah
v severnih krajih nastavljeni nemški učitelji.
Na zasebnem nemškem manjšinskem učite-
ljišču v Novem Vrbsu je končana velika ma-
tura. Iz te šole je prišlo 20 novih nemških
učiteljev. »Slovenec« 5. februarja.

— I »Preveč učiteljev«. Beograjska »Politi-
tika« prinaša v zadnji številki nekaj zbad-
ljivk o učiteljih v podeželju. Ena izmed njih
se takole glasi: »Dajte nam učiteljev!« ključjo
razni kraji, kjer manjka učiteljev, pač pa
imajo dovolj otrok in lepa šolska poslopja.
Naše mesto v zetski banovini (škoda, da kraj
ni imenovan) pa bi moglo takole potožiti:
»Dajte nam več otrok! Pri nas so namreč
nič manj kakor štirje učitelji odveč. Ti siro-
maki nimajo nobenega dela ter žive žalostno
življenje kakor kake upokojenci.« — Dasi je
list prinesel to kot šaljivo zbadljivko, ven-
dar je s tem načel vprašanje, ki bi bilo o
njem treba resno govoriti. — »Slovenec«
29. januarja.

Mladinska mafica

— mm O Bevkovi številki Našega roda pi-
še »Jutro« z dne 4. febr. med drugim: A. Širok
objavlja svoj živahno spisan razgovor s pi-
sateljem, ki pripoveduje o svoji mladosti o
izkušnjah iz ljudske šole, o začetkih svojega
literarnega razvoja: samo zanimivo gradivo, ki
bo mikalo tudi širše čitateljske vrste. Tu citira
kritik kratek pasus iz razgovora in nadaljuje:
France Mihelič je ilustriral ta sestavek z risbo
hiše, kjer je Bevk preživel mladost, in z risbo
pisateljevega očeta. Iz Bevkove se neobjav-
ljene povesti je natisnjen odlomek »Tonček«.
Sicer se v tej številki nadaljuje Vladimirja
Levstika povest »Peter in Kostja«, ki je spi-
sana tako mikavno, da jo bo z užitkom čital
tudi vsak odrasel bralec. Kristina Brenkova
nadaljuje s prozno obdelavo motivov iz na-
rodnih pesmi. Marija Vogelnikova pa spre-
mlja te povestice s primernimi ilustracijami.
Venčeslav Winkler je prispeval poleg otroške
pesmi pripovedno črtico »Horiček in njegov
sin«. Lili Novy se oglašja z mično pesmijo
»Razgovor«, ki jo je Liza Hribarjeva ilustri-
rala. France Borko je prispeval pripovedno
obdelani folklorni motiv iz vinorodne Prlekije
»Vprašali so dečica«. Bogo Pregelj je pisec
še nezaključene narodne legende »Tri želje«

z ilustracijami M. Preglja. V zgodovino naše
narodne obrti sega članek Nika Prestorja
»Gorjuški piparji«. Nadaljuje se poljudna me-
teterologija Viljema Kunsta »Kakšno bo vre-
me«. V zvezku je tudi več drobnih prispev-
kov in čtiva za najmlajše. — Krajšo oceno o
tej številki prinaša tudi »Večernik« dne
6. februarja.

— mm Seja literarnega sosveta Mladinske
matice bo v soboto 15. t. m. točno ob 20. uri.
Prisotnost vseh članov je nujno potrebna.

— mm Šesti zvezek Cicibanove knjižice so
sprejeli povsod z velikim veseljem. To je knji-
žica z zabavnim čtivom, ob kateri so otroci
igrave učijo čitati. Uprava je poslala zvezek
vsem večjim šolam na ogled in šole ga pridno
naročajo. Stane samo 2 din. Za učence prvih
razredov so primerne posebno še te knjige:
Cicibanova knjižica IV. zvezek, cena 1,50
dinarjev.

Ribičič: Mihec in Jakec z nad tisoč drob-
nim ilustracijami M. in O. Gasparija, cena
broš. din 8.—, vezana 10.— ter velika, razkoš-
na barvna Klopčičeva slikanica »Dedek Miha«
z verzij Anice Černejeve. Cena vez. izvodom
din 35.—.

ureja na sejah kraj. šol. sveta sporazumno. —
Odredbam šol. upravitelja, ki je neposredni
starešina, se ne smete upirati. Če se vam zgodi
protizakonita krivica, imate pravico pritožbe.

Ad. 2. V smislu § 70. toč. 3. uradniškega
zakona ste dolžni pomagati šol. upravitelju pri
administraciji. Naturalno stanovanje odnosno
stanarino uživa vse učiteljstvo in ni to samo
privilegij šol. upravitelja. 50 din dobiva šol.
upravitelj za vodenje poslov krajevnega šol.
odborna in ne za upraviteljske posle. Pravico
uživanja šolskega vrta ima pa vedno tisti učitelj,
ki ga obdeluje in to ni v vseh primerih
upravitelj. — Če ste se uprli upraviteljevim
odredbam in on to poroča na višjo inštanco,
bo temu brez dvoma sledila disciplinska pre-
iskava. Morda se da zadeva še urediti na to-
variški način s spravo — če ni že prepozno.

— § Vprašanje: M. V., R. — Koliko bi zna-
šala rodbinska pokojnina aprila 1941?

Odgovor! Rodbinska pokojnina bi znašala
v tem primeru 62 % od vloge 910 + 500 din,
t. j. 874,20 din in 55 % osebne doklade od
400 din, t. j. 220 din, skupaj brutto 1094,20 din.

Šolski radio

— r Torek, 18. februarja 1941, ob 14.15 uri.
Razgovor učitelja Janka Sicherla z mladim
smučarjem o smučskih poletih v Planici. Prvi
skoki. Male, srednje in velike skakalnice. Ma-
mutska skakalnica — letalnica v Planici. Smu-
ški poleti. Mojstri v poletu — 107 m. Prire-
ditve v Planici — višek smučarske umetnosti
in ponos domovine. Smuk!

— r Petek, 21. februarja 1941, ob 11. uri.
Pred poštnim okencem; g. Mirko Demšar. —
Kramljanje o pošti, pred okenčkom, za oken-
čkom, v ambulantnem železniškem vozu, o tele-
fonu, krajevnem in medkrajevnem telefon-
skem prometu, telegramu, paketni, denarni
pošti, priporočeno, ekspres, poštni promet s
tujino itd.

— r V kmetijskem radiu bo v nedeljo, dne
16. februarja, ob 17. uri predaval g. dr. Fr.
Pergar: Beg z dežele, njega vzroki in posledice.

Naša gospodarska organizacija

Vabilo

na

XXX. REDNO SKUPŠČINO

Učiteljske gospodarske in kreditne zadruge v
Celju, zadruge z o. j., ki bo v soboto, 22. febr.
1941, ob 13.30 v konferenčni sobi II. deš. ljud-
ske šole v Celju s sledečim dnevnim redom:

1. Otvoritev in konstituiranje skupščine.
2. Poročilo upravnega odbora.
3. Poročilo nadzornega odbora.
4. Sklepanje o letnem sklepnem računu, o uporabi poslovnega prebitka in podelitev razrešnice članom upravnega in nadzornega odbora.
5. Volitve 2 članov in 1 namestnika v upravni odbor in 1 člana in namestnika v nadzorni odbor.
6. Določitev najvišje vsote: a) do katere se zadruga lahko zadolži, b) koliko sme podeliti kredita ali posojila posameznim zadrugni-
kom, c) koliko sme sprejeti hranilnih vlog.
7. Predlogi in pritožbe. O teh se sklepa, če so bili predloženi 8 dni pred skupščino.
8. Slučajnosti.

Ako skupščina ob napovedani uri ne bo
sklepčna, bo čez pol ure druga skupščina na
istem kraju in z istim redom, ki bo v smislu
točke 38. pravil sklepa veljavno ne glede na
število navzočih zadrugnikov.

Za upravni odbor:

Branko Zemljčič s. r.

Fran Voglar s. r.

Stanovska organizacija JUU

Dabla

— JUU — SRESKO DRUŠTVO
SLOVENJ GRADEC bo zborovalo v soboto,
dne 15. februarja 1941, ob 9.30 uri v Slove-
njem Gradu. Dnevni red: Dopisi. Situacijsko
poročilo. Predavanje tov. Sadarja iz Velenja:
Kako zbudimo in gojimo umetniški čut pri
otroku. Slučajnosti. — Odborova seja bo ob
9. uri!

— JUU — SRESKO DRUŠTVO KRŠKO
bo zborovalo v soboto, dne 15. februarja 1941,
ob pol 10. uri v šolski risalnici v Krškem z
običajnim dnevnim redom. Opozarjamo na
nad vse zanimivo predavanje, ki ga bo imel
g. ing. Ciril Jeglič, kmet, svetnik iz Ljubljane
o pospeševanju zelenjadarstva. K prav obilni
udeležbi vabi

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V LI-
TJIJI je začelo 8. febr. 1941 s hospitacijami na
banovinski poklicni svetovalnici v Ljubljani
(Aškerčeva ulica 12/II., poslopje šolske poli-
klinike, nasproti Srednje tehnične šole.) —
Hospitalantom sta ljubeznivo tolmačila poslo-
vanje poklicne svetovalnice dr. Schmidt in
prof. Brenk. Spoznali smo način psihotehni-
čnih preiskav, postopek pri testiranju itd. Za
učitelja same zanimivosti, ki jim bodo služile
pri nadaljnjem delu. JUU — sresko društvo
v Litiji bo organiziralo v tem mesecu še nekaj
hospitacij, ki bodo ob četrtkih in sobotah.
Prijavite se odboru v Litijo, ki obvesti vsa-
kega takoj, v katero skupino je določen. Za-
radi premajhnih prostorov je mogoča udelež-
ba le v skupinah po 10 udeležencev. V 3. sku-
pino (v soboto 15. t. m.) so določeni prijav-
ljenci s Krke, Sv. Gore, Sv. Križa in tov. Cir-
man iz Toplice. — V 4. skupino (20. febr.) so
določeni člani iz Višnje gore. (Pošljite seznam
prijaviteljev!) — 5. skupina dne 22. febr. (so-
bota) je že zaključena in so v njej prijavitelji
iz Vel. Gabra, Izlake, Zagorja (4 članice) in
Vače. — Prosta je še 6. skupina za četrtke, 27.
februarja. Odbor dodeljuje vse prijavitelje
na prosta mesta po dospelosti njihovih dopi-
sov. Vsak prijavitelj je tudi pismeno obve-
ščen o terminu hospitacije.

Poročila

— JUU — SRESKO DRUŠTVO ŠMAR-
JE PRI JELŠAH je zborovalo dne 8. febr.
v Šmarju pri Jelšah. Navzočih 44 članov, t. j.
60 %. Ker je bilo ta dan zaradi visokega snega
več šol v srezu še odrezanih od prometa, je
bila udeležba zadovoljiva. Uvodoma se je
predsednik spominjal smrti velikega državni-
ka dr. Korošca, katerega spomin so zborovalci
počastili z enominutnim molkom. Nato je
predsednik poročal o tekočih zadevah orga-
nizacije in njenem delu za izboljšanje našega
položaja v splošnem in v konkretnih zadevah.
Opozoril je učitelje sadjarje na pospeševanje
sadjarstva v našem srezu po Prizadu. Sporo-
čil je članstvu tudi o delu sekcije za izbolj-
šanje stanovskih razmer učiteljstva ter
vabil na naročilo publikacij SSM. Toplo po-
zdravljen je pričel s svojim referatom tovariš
Miloš Ledinek. Glavna vsebina njegovega
predavanja je bila nekaka analiza našega sta-
rega in sedanjega modernejšega šolstva. Nje-
gova izvajanja so podčrtavala zahteve, da
mora šola nuditi otroku istinsko znanje, pravi-
lno umevanje svobode, logično mišljenje in
vzgojiti v njem čut za socialno pravičnost.
Svoje teze je podkrepil z mnogimi primeri iz
šolskega dela. Referat je zelo ugajal in je
članstvo z veseljem pozdravilo referentovo
obljubo, da bo nekoč pozneje svoje predava-
nje nadaljeval. Sprejeti so bili predlogi tov.
Knapiča: naša organizacija naj skupno z vse-
mi drugimi organizacijami državnih uslužben-
cev odločno nadaljuje borbo za izboljšanje
gnotnega položaja, razmerje med JUU in
SHUD naj se čimprej uredi, pri sestavi no-
vega šolskega zakona naj se v polni meri upo-

števa mnenje učiteljske organizacije. Sprejet
je bil tudi predlog tov. Štefeta, naj izposluje
sekcija, da dobi učiteljstvo drva v naravi, ali
pa naj bo ekvivalent v skladu s cenami drv.
Verk Miloš, preds. Rataj Oskar, tajnik.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO V OR-
MOZU je zborovalo 18. januarja 1941 v Or-
možu. Kljub precejšnemu mrazu — saj je
kazal toplomer 15° mraza — ter kljub ne-
ugodni poti, se je udeležilo zborovanja nad
polovico članstva.

Pred prehodom na dnevni red se je po-
klonil tov. predsednik spominu umrlega vo-
dilnega slovenskega politika, predsednika se-
nata in ministra prosvete g. dr. Antona Ko-
rošca. Podal je pregled njegovega neumornega
in uspešnega dela od majske deklaracije do
prerane smrti, saj je bilo vse to delo posve-
čeno ustvaritvi in notranji ureditvi naše do-
movine Jugoslavije. V počastitev spomina ve-
likega pokojnika so zaklicali navzoči trikratni
»Slava!«.

Posebej je pozdravil navzočega specialista
za pljučne bolezni in šefa zdravilnika zdravili-
šča na Vurbergu gosp. dr. Okolo-Kulaka in
sres. šol. nadzornika gosp. Zazulo Rafaela.

Gosp. dr. Okolo-Kulak nam je podal nad
vse zanimivo in poučno predavanje: Jetika,
ljudska bolezen. V podrobni razpravi nam je
prikazal vsa zla te zavratne bolezni, ki se za-
radi ogromnega razširjenja smelo in upraviče-
no imenuje ljudska bolezen. Nad 200.000 ljudi
v naši državi boluje na njej, od teh velik od-
stotek z odprto tuberkulozo, vendar tem re-
vežem ni dana možnost zdravljenja. Soraz-
merno s številom prebivalstva podpira le ne-
znaten odstotek ljudi delo »Protituberkulozne
zveze«, ki zaradi tega iz gmotnih ozirov ni kos
svoji veliki nalogi. Priporoča pouk na pro-
stem, v poedinih primerih pa naj bi bil učitelj
svetovalce pomoči potrebnim. Mnogo korist-
nega bi učiteljstvo storilo, ako bi zainteresi-
ralo širše sloje za človekoljubno delo v borbi
proti jetiki protituberkuloznih lig in zvez in
s tem za gmotno pomoč trpečim sobratom. —
Za svoje predavanje, s katerim nam je odprl
pogled v življenje in trpljenje »zaznameno-
vanih«, je žel gospod predavatelj obilo pri-
znanja in zahvale.

Sledilo je situacijsko poročilo in izčrpno
poročilo o letošnji banovinski skupščini; oboje
so vzeli zborovalci na znanje.

Za tem je predaval tov. Belšak Ljudevit o
temi »Lev Nikolajevič Tolstoj — ob trideset-
letnici njegove smrti«. V klenih besedah nam
je podal misel, delo in ustvaritve tega velikega
moža svetovnega slovesa, ki se je zazrl v glo-
bino duše ruskega naroda. Mislec iz Jasne Po-
ljane je postal glasnik ljudstva, hoteč ga vo-
diti v novo dobo, ko se je zazrl v socialno
razdelitev in spoznal vso krivico. Na poti v
sibirsko samoto je v temni, ledenomrzli
poznojesenski noči padel 83letni starček v
Astapovem v naročje smrti. — Za svoje zani-
mivo predavanje je bil predavatelj deležen
priznanja in odobravanja vseh navzočih.

Mnogi zborovalci, zlasti mlajši, so izrazili
željo, naj bi se prihodnje zborovanje vršilo
čimprej in sicer že v mesecu februarju. Skle-
njeno je bilo, da se bo vršilo v ponedeljek,
10. marca, ker bo predavatelj v soboto, 8. mar-
ca, predaval v Murski Soboti. Povabili bomo
namreč g. Viljema Kunsta, ravnatelja mešč.
šole na Rakeku, da nam bo predaval o pouku
elektrike in električnih poizkusih v ljudski
šoli.

Lj. Belšak, preds.

Knafelc Alojzij, tajnik.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO LAŠKO
je zborovalo dne 8. febr. 1941 ob 8. uri v Zi-
danem mostu — v šoli. Kljub slabim vremen-
skim razmeram in neugodnim železniškim zve-
zam, ki zlasti prizadevajo naše oddaljene član-
stvo, je bila udeležba zadovoljiva, saj je prišlo
na zbor 53 tovarišev in tovarišic.

Uvodoma je tov. predsednik komemoriral
smrt našega resornega ministra dr. Antona
Korošca ter so njegov spomin počastili navzo-
či s pietetnim molkom. Pozdravil je tov.
Metoda Kumlja ter prešel takoj na dnevni
red. Po čitanju zapisnika je tov. predsednik
podal kratek oris dogodkov, ki so se po ban.
skupščini izvršili, ter konstatiral, da uredni-
štvo U. T. kljub soglasnemu sklepu zadnje-
ga zbora ni priobčilo našega popravka »Po
skupščini«. Besedo je nato povzel tov. sekcij-
ski predsednik ter v 2 in pol urnem pojasnje-
vanju, ko se je dotaknil vseh društvenih pred-
logov za ban. skupščino ter proračuna, pre-
pričal večino navzočih, da popravek »Po skup-
ščini« ni umesten ter da ga U. T. ne bo nikoli
objavil. V obširni debati, v katero so posegli
tov. Lunder, Kimovec, Pavčič, Pahor, Jurko i.
dr., je bilo mnogo zanimivega ter mnogo po-
jasnjeneja. Rodila pa je ta debata končen
sklep, ki je bil sprejet z večino : 8 glasovom:
Učiteljsko laškega sreza odstopa od svoje so-
glasne zahteve, da se objavi v U. T. popravek
»Po skupščini«, ter smatra, da je s tem vsa
sporna zadeva, ki je po ban. skupščini nastala
med JUU, sekcijo za dravsko banovino in
JUU, sreskim društvom Laško — tovariški
likvidirana.

Soglasno pa je bila izglasovana zaupnica
tudi tov. Kimovcu, ki je hotel med zborom
ponovno odstopiti iz odbora kot podpredsed-
nik. Vse ostale točke dnevnega reda, tudi pre-
davanje tov. Kunčeve, so zavoljo dolgotrajne
razprave gornje vsebine odpadle ter jih pre-
lagamo na prihodnje zborovanje.

Mahkota, predsednik.

Urbajs, tajnica.

FR. P. ZAJEC
izprašan optik in urar
LJUBLJANA
sedaj Stritarjeva ulica 6,
pri frančiškanskem mostu

Vsakovrstna očala, daljnogledi, barometri, topometri, hygro-
metri itd. — Velika izbira ur, zlatnine in srebrnine.
Ceniki brezplačno. Kvalitetna optika.